

1839 : eerste trein in limburg

"Sint-Truiden," here we come !,

Dat de inhuldiging van de spoorlijn Landen - St.-Truiden ook op nationaal vlak in de kijker stond, kunnen we thans nog meten aan de omvang van de verslagen, welke de Brusselse kranten er destijds aan wijdden. We hebben deze « reportages in de dop » — want de journalistiek heeft sedertdien eveneens een eind weg afgelegd — opgezocht in de ochtendeditie van « L'Indépendant » van woensdag 6 oktober 1839 en in « L'Observateur ».

We zullen deze verslagen of gebruikte fragmenten dan ook zo getrouw mogelijk vertalen, om de lezer meteen een juist beeld te geven van de sfeer en de mentaliteit van die tijd. We moeten hierbij niet vergeten, dat Limburg nauwelijks twee maand voordien op het altaar van de Belgische onafhankelijkheid een groot deel van zijn territorium aan Holland had moeten offeren.

OP WEG !

« Verleden zondag om 10 u., zo schrijft L'Indépendant », heeft een speciaal konvooi het station van Brussel verlaten. Het heeft nadien even half gehouden aan de barreel van de Lakenersteenweg, waar enkele minuten later van uit het kasteel van Laken de koning toekwam. Hij nodigde in zijn berline de ministers van Binnen- en Buitenlandse Zaken uit en de heer Masui, directeur van de Spoorwegen in exploitatie. De grootmaarschalk van het Hof nam plaats in de volgende berline, samen met de heer Teichmann, inspecteur-generaal van Bruggen en Wegen en gen. Nijpels, vleugeladjutant van de koning.

Het konvooi is gestopt te Tienen, waar de hofkoetsen, die de dag voordien reeds waren vertrokken, Z. Majesteit opwachten. De koning liet de beide ministers en de groot-

De baron begroette de minister als volgt :

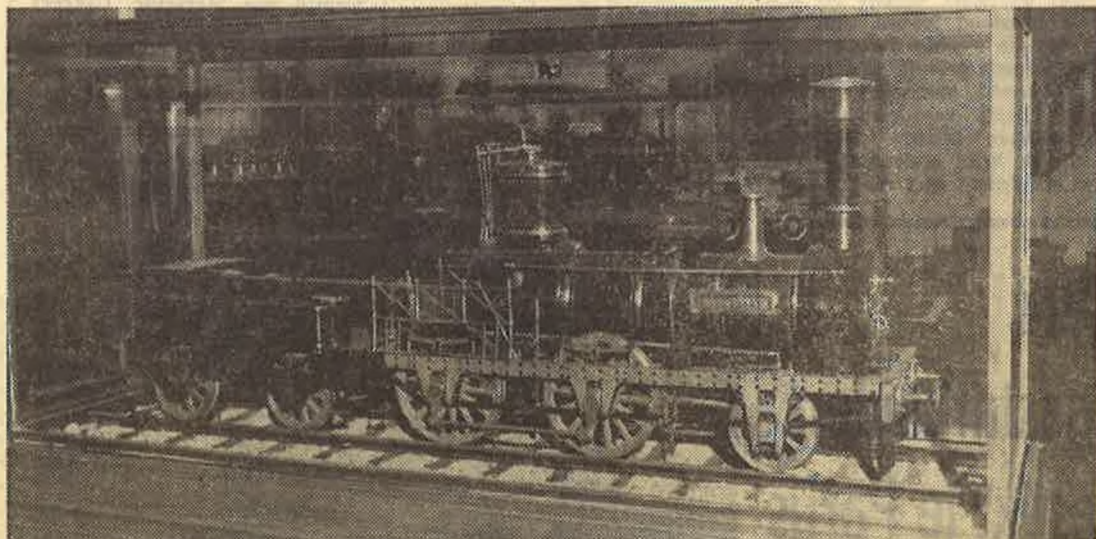
Mijnheer de minister,
« De gemeenteraad van Sint-Truiden heeft mij gelast U tegemoet te komen en zijn dank te betuigen voor de toewijding, welke ge hebt betoond bij de realisatie van het spoorwegvak Landen - St-Truiden, dat ge heden persoonlijk gaat inhuldigen. Als wijze minister hebt ge de vaderlijke en weldoende bedoelingen van Z. Majesteit begrepen, evenals onze gemeentelijke en provinciale noden. Gij hebt dit werk met bekwame spoed voltooid ».

Hierop antwoordde de minister :

VELM, DE EERSTE LIMBURGSE STOPPLAATS

Velm was de eerste Limburgse gemeente, waar de inhuldigingstrein stopte. Het stationnetje was rijkelijk bevlagd met driekleuren en over het spoor troonde een triomfboog van loof. Aan burgemeester Hoebars van Velm en de senator Van Muysen, wiens kasteel daar langs de spoorweg ligt, kwam de eer toe minister van Openbare Werken Notherm te verwelkomen te midden van de toegestroomde platelandsbevolking.

De burgemeester wees er in zijn toespraak op, dat Limburg de vijfde provincie van

Maquette van « l'Eléphant », een der Stephensonlokomotieven, die gebruikt werden in het inhuldigingskonvooi Brussel-Mechelen

cies van het Rijk uitbreiden

Mijne heren,

het land was, die op het

opwachten. De koning liet de belde ministers en de grootmaarschalk in zijn rijtuig stappen en vertrok met hen langs de gewone weg naar St-Truiden.

Het konvoel van de koning werd tot Mechelen van nabij gevolgd door een andere trein. Deze was samengesteld uit 33 versierde en bevlagde rijtuigen. Hij verliet het station om 10u.30 op het sein van een kanonsalvo. De minister van Openbare Werken zat in het laatste rijtuig in gezelschap van minister van Staat, gen. Evain. Te Mechelen kwamen zich met het Brussels gezelschap alle genodigden voegen van Antwerpen, Oostende, Brugge, Gent en Kortrijk.

De heer C. Rodenbach, arrondissementsschiffaris en de plaatskommandant van Mechelen, alsmede meerdere leden van de gemeenteraad verwelkomden aan het station de minister van Openbare Werken. In het station van Tienen werd deze laatste ontvangen door de plaatselijke burgemeester Van Dormael, de schepenen en gemeenteraadsliden. De burgemeester hield volgende toespraak:

Mijnheer de minister,

« Vandaag is het twee jaar geleden, dat wij bij gelegenheid van de opening der spoorlijn Leuven - Tienen de eer hadden U onze dankbaarheid te betuigen. Wij danken U thans opnieuw.

Door uwe zorgen en door de impulsen, welke gij aan deze grootscheepse onderneming gegeven hebt, krijgt de provincie Limburg thans de haar door de wet toegekende spoorlijn. Door deze nieuwe verbinding zal zij haar betrekkingen met de overige provin-

cies van het Rijk uitgebreiden en haar welvaart, zowel industriële als commerciële, vergroten. De nieuwe spoorlijn wordt ook een pluspunt voor de andere provincies, die in Limburg een nieuw afzetgebied vinden voor hun produkten.

Deze weldaad hebben we te danken aan de koning, die zijn leven wijdt aan het welzijn van zijn volk. De Tiense gemeenteraad, waarvan ik de tolk ben, is hem daarvoor zeer dankbaar ».

De minister antwoordde hierop:

Mijnheer de burgemeester, « De koning zal het bestis betreuren, dat hij zich te Tienen niet even heeft kunnen ophouden. Hij zou zeker gevoelig zijn geweest aan uw blijken van dankbaarheid.

De Inhuldiging van de spoorweg naar Tienen, nu 2 jaar geleden, is een van mijn mooiste soeveniers. Ik verneem thans met genoegen, dat hij zijn beloften heeft ingelost. De stad Tienen verdient alle aandacht vanwege de regering. Zij moet helemaal op eigen benen staan, want ze is geen administratieve hoofdplaats en heeft geen rechtbank. De straat, die het station met de stad moet verbinden en waarvan ik daarnet de werken heb bezocht, zal een aanzienlijke verbetering brengen. Ge moogt van de spoorwegadministratie het volle pond verwachten van haar aandeel in deze realisatie ».

NAAR SINT-TRUIDEN

De burgemeester van Tienen stelde vervolgens aan de minister de Baron de Waha en enkele leden van de St-Truidense gemeenteraad voor.

Mijne heren,

« Uw dankbetuigingen kan ik mij niet alleen toeëigenen. Ge hebt U op de werken zelf kunnen vergewissen van de ijver van de rijksambtenaren. Ik overdrijf bijna met deze meervoudsvorm, want behoudens de inspekteur-generaal, was er slechts één kondukteur, die ik aan de welwillende aandacht van Z. Majesteit zal aanbevelen, en twee ondergeschikte ambtenaren.

Ik voel me vereerd met uw opdracht vanwege de gemeenteraad en ben U daarvoor zeer dankbaar ».

De straat, waarover de minister in zijn antwoord aan de burgemeester van Tienen sprak, is inderdaad in uitvoering. De bedding is klaar; ze moet nog alleen geplaveid worden. De minister is de werken gaan bezoeken in aanwezigheid van de burgemeester, nadat 's morgens de hofkoets met de koning er als eerste rijtuig was doorgereden.

Het gezelschap heeft te Tienen even verpoosd. De minister onderhield zich met de gouverneur van de provincie Luik, de Luiker burgemeester Tilm en de hoofdgenieur Wilmar, die per trein van deze stad waren toegekomen.

Om 14u.30 verliet het konvoel Tienen. Te Landen week men van de oude railway (sic) af op het nieuwe spoor naar St-Truiden. Men kon best de nieuwe railway met de oude verwisselen. Zo volmaakt was de afwerking. Iedereen heeft zich er van kunnen vergewissen. Nergens voordien was een spoorweg op de dag van zijn inhuldiging zo verzorgd! Overal werd zand gestrooid; geen enkele dwarsligger lag bloot.

De aftakking naar St-Truiden verlaat Landen met een grote boog over een dijk, die moest worden aangelegd wegens het niveauverschil.

het land was, die op het spoorwegnet werd aangesloten.

« Limburg, zo onderstreepte hij, mag terecht aanspraak maken op Uw bezorgdheid. Deze provincie heeft inderdaad 'n pijnlijk offer gebracht voor het gemenebest. Zij heeft zich moeten buigen voor het politiek welzijn van de natie; ze moest afstand doen van een groot gedeelte van haar grondgebied en van haar kinderen. Dergelijk verlies wordt nooit volledig hersteld en kan alleen met de hulp van het Rijk belenigd worden. De vorige besturen hebben voor Limburg niets gedaan. Ze hebben dit gewest met onrecht bejegend; en terwijl ze de andere provincies vertoedelden, verwaarloosden ze hier zelfs de hoogstnoodzakelijke wegen te bouwen. Door de aanleg van deze spoorweg, die hopelijk wordt doorgetrokken tot het hart van de provincie, opent ge een kostbare weg voorde nijverheid en handel. Doch onze landbouw, die een der stevigste pijlers is voor onze toekomstige welvaart, schreeuwt om andere verbindingswegen, welke een provincie met zo weinig middelen op eigen houtje niet kan aanleggen. Zo wacht het agrarisch kanton St-Truiden reeds jarenlang tevergeefs op de aanleg van 'u reeds herhaaldelijk beloofde steenweg naar de provincie Namen.

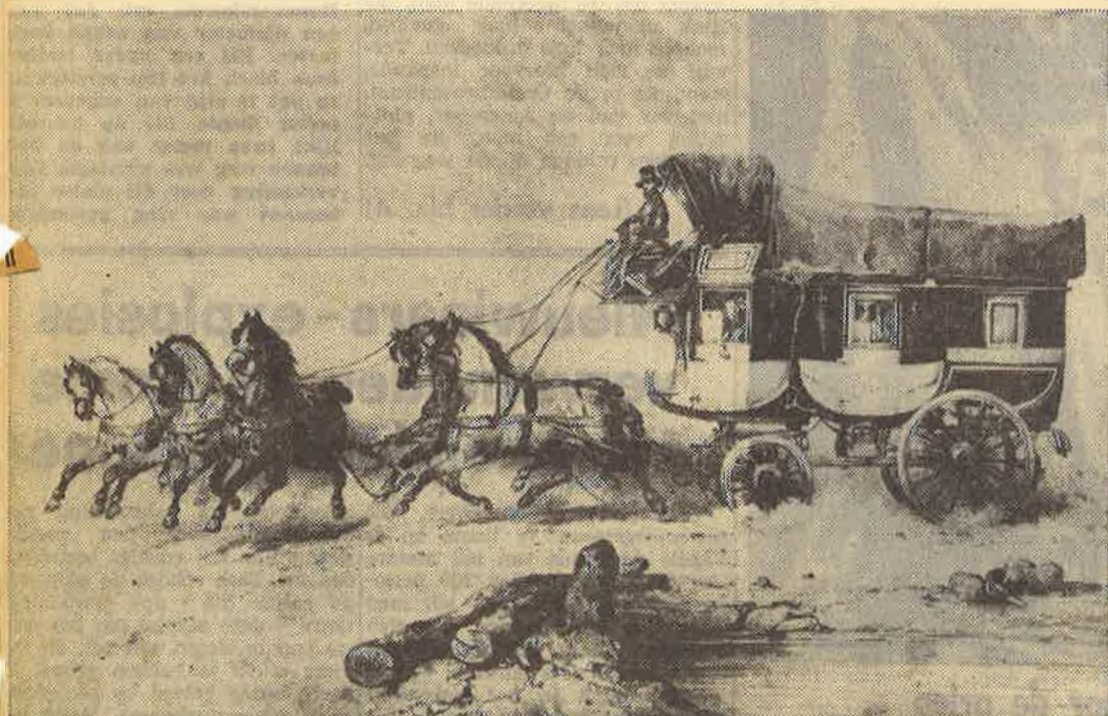
Mijnheer de minister, zo besloot de burgemeester op zeer vleierende toon, U hebt reeds zoveel gedaan voor de welvaart van België, U bestuurt Openbare Werken met zoveel wijsheid en onpartijdigheid, dat we met vertrouwen mogen hopen, dat U Limburg recht zult laten wervaren en dat deze spoorlijn niet de enige door U gerealiseerde verbinding zal zijn, waarop Limburg prat zal kunnen gaan ».

De kreten « Vive le Roi! Vive son ministre » (N.v.d.R.). Dat gebeurt hier nu nog vaak in 't Frans), waren nog niet uitgestorven, toen de minister alle aandacht beloofde voor de Limburgse projekten, die een compensatie, bijna een troost moeten zijn voor het geleden verlies.

We mogen wel veronderstellen, dat op deze zomerse oktobernamiddag de erewijn best zal gesmaakt hebben. Tijdens deze toast liet de minister zich de heren Schaken en Masson voorstellen, respectievelijk aannemer van de spoorlijn Landen - St-Truiden en toezichter op deze werken. De heer en mevr. Van Muysen, burgemeester Hoebars en meerdere genodigden stapten vervolgens in de voor hen gereserveerde rijtuigen. Zo kon de puffende « Belge » zijn eerste tocht op Limburgs grondgebied aanvangen, een triomftocht naar de Trudostad, waar koning Leopold I, talloze genodigden, een opgetogen bevolking en een groot feest hem wachtten.

I. Sterken

Morgen: (6) Drie dagen feesten en dansen met « Vive le Roi! » en 30 amen bier.

Koning Leopold I reed niet mee met de eerste trein Landen - St.-Truiden. Hij wachtte hem op te St.-Truiden, nadat hij per trein van Brussel tot Tienen was gekomen en vandaar per koets naar St.-Truiden